

Ljósmynd: Ágústa Sigurlaug Guðjónsdóttir

Ingibjörg Guðmundsdóttir, kennslustjóri Háskólans í Reykjavík og Einar Hreinsson, forstöðumaður kennsluviðs Háskólans í Reykjavík

Kerfislægur stuðningur – aukin gæði í námi og kennslu?

Við Háskólann í Reykjavík er hafin innleiðing á nýju kennslukerfi, Canvas LMS, sem býður upp á fleiri möguleika til fjölbreyttra kennsluadferða og stuðnings en áður. Með innleiðingu þessa nýja kerfis er skólinn að hverfa frá kerfi sem býður ekki upp á mikið annað en að kennarar og nemendur hlaði inn skrá. Þetta nýja kerfi býður upp á bein samskipti kennara við nemendur og milli nemenda, hægt er að leggja fyrir námsefni af ýmsum toga og vera í samskiptum um það innan kerfisins. Kerfið býður upp á beina tengingu við önnur kerfi sem nýtast til kennslu, s.s. DigiExam, Arc Media Library, Explorance Blue, YouTube, Turnitin Feedback Studio og Matlab svo einhver séu nefnd. Þessar beinu tengingar gera það að verkum að nemendur þurfa ekki að fara á milli kerfa til að finna efni eða taka þátt, heldur eru þeir alltaf inni í sama kerfinu, Canvas. Kerfinu fylgir smáforrit (e. app), bæði fyrir nemendur og kennara. Í gegnum það hafa nemendur gott aðgengi að námskeiðum sínum, þeir fá ýmis skilaboð frá kennara um námskeiðið, eins og tilkynningar um verkefni og einkunnaskil. Nemendur eru minntir á verk-

efnaskilafresti, fyrirlestra eða dæmatíma. Þeir geta einnig brugðist við með smáforritinu, skilað verkefnum eða tekið þátt í umræðum. Kennarar geta að sama skapi notað smáforritið til að senda skilaboð og setja inn kennsluefni.

Möguleikar kerfisins eru meiri en svo að hægt sé að telja þá alla upp hér. Í þessari samantekt verður fjallað um hvernig nýta má kerfið sem kerfislægur stuðningur til að tengja saman hæfniviðmið og námsmat og beina sjónum nemenda markvisst að inntaki námsins frekar en einkunnum eða einingum.

Eins og fram kemur í lögum um háskóla nr. 63/2006, 5. gr. ber öllum háskólum á Íslandi að skilgreina hæfniviðmið námsleiða. Háskólinn í Reykjavík gefur út þrískipt hæfniviðmið fyrir hverja prófgráðu og skiptast þau í þekkingu, leikni og hæfni. Skólinn gerir enn fremur kröfu um þrískiptingu hæfniviðmiða einstakra námskeiða. Af því að það er á ábyrgð deilda skólans að skilgreind hæfniviðmið einstakra námskeiða samræmist hæfniviðmiðum námsgráða, er það á ábyrgð deildarinnar að færa þau inn á námskeiðin. Einstakir kennarar geta ekki breytt þeim án samþykkis námsráða.

Ef kennari vill fá hæfniviðmiðum breytt þarf hann að fá samþykki námsráðs deildar svo samræmi haldist milli hæfniviðmiða allra námskeiða og námslínu. Hæfniviðmiðin eru skráð í skráningarkerfi skólans (MySchool) og sjá deildarskrifstofur um að skrá þau inn, sem tryggir frekar að breytingar á þeim fari rétta leið, í gegnum námsráð deildanna.

Á vorönn 2019 er stefnt á að hefja tilrauna- verkefni í Háskólanum í Reykjavík með eina námslínu á meistarastigi. Þar á að innleiða í öll námskeið námslínunnar tengingu milli hæfniviðmiða og námsmats með kerfislægum stuðningi Canvas-kennslukerfisins.

Að mæla það sem á að mæla

Þessi kerfislægi stuðningur virkar þannig að skráð hæfniviðmið námskeiðsins eru tengd við námsmat námskeiðsins í gegnum matsgrind (e. rubric). Með þessu verður sýnilegra hvaða hæfni er verið að leggja mat á með hverjum námsmatsþætti. Þetta hjálpar kennaranum við að byggja námsmat skipulega upp, tryggir að námsmatið taki til allra hæfniviðmiða námskeiðsins, ýtir undir fjölbreyttara námsmat og hjálpar til við að finna bestu mælitækin. Með

Þessi sýnir kennarinn nemendum þá hæfni sem verið er að mæla í hverjum námsmatsþætti og hversu vel nemandanum hefur tekist að tileinka sér hana.

Að læra það sem á að læra

Nemendur einblína oft á einkunnir sínar frekar en að skoða hvaða hæfni þeir öðlast í gegnum námið. Hugmyndin með hæfniviðmiðum er að segja nemendum hvaða þekkingu, leikni og hæfni þeir eiga að hafa öðlast á gefnum tímapunkti og fá þá þar með til að horfa meira á innihald námsins frekar en einkunnir. Með því að tengja saman á sjónrænan máta hæfniviðmið námskeiðsins og námsmatíð gefst nemendum kostur á að átta sig á því hvaða hæfni þeir eru að ná að byggja upp. Um leið þjálfar það þá í að skoða betur inntak námsins frekar en eingöngu einkunnirnar sjálfar. Einbeiting nemenda færast þá vonandi yfir í að huga að námsefninu, hvernig þeim hentar best að kynna sér það og nýta það til að leysa viðfangsefni námskeiðsins. Með því að tengja námsmat og hæfniviðmið saman með matsgrind gefur það nemendum kost á að átta sig á hversu vel þeir hafa uppfyllt hvert og eitt hæfniviðmið námskeiðsins og með hvaða aðferðum.

Aukin gæði?

Meginatriði eftirlits með gæðum náms og kennslu er samkvæmt Gæðahandbók Gæðaráðs íslenskra háskóla (Sharp og Sigurður Óli Sigurðsson, 2017) að tryggja að prófgráður standist alþjóðlegan samanburð, að nám og kennsla sé við hæfi og standist alþjóðlegar kröfur sem gerðar eru til háskólastofnana. Lögjöfnin gerir svo ráð fyrir því að inntaki prófgráðunnar sé lýst í hæfniviðmiðum. Það er hins vegar stór áskorun að tryggja að þessi hæfniviðmið séu metin á réttan máta og að á námsleið sinni sé nemandanum sagt til á réttan og viðunandi hátt. Með beinni tengingu námsmats og hæfniviðmiða verður auðveldara að meta hvort kennsluáferðin sem notuð er sé rétti hlekkurinn milli námsmatsins og hæfniviðmiðanna, og um leið hvort kennsluáferðin sé sú hentugasta til að aðstoða nemendur við að ná skilgreindri hæfni. Námsefni námskeiða tekur mið af hæfniviðmiðum námskeiða og um leið námslínunnar. Námsefni námskeiða

Einstaklingsritgerð						
You've already rated students with this rubric. Any major changes could affect their assessment results.						
Criteria	Ratings					Pts
Skýrleiki og cinbeining í skilgreiningu viðfangsefnis (Focus of study) Skýrleiki og cinbeining (focus of study)	6.0 Pts Kynnir, afmarkar og færir rök fyrir viðfangsefni og setur það fram með skýrum og ígrunduðum hætti.	5.0 Pts Kynnir og afmarkar viðfangsefni og setur það fram.	4.0 Pts Skilgreinir viðfangsefni.	2.0 Pts Slök skilgreining og afmörkun á viðfangsefni.	0.0 Pts Engin skilgreining eða afmörkun á viðfangsefni	6.0 pts
Grciningarhæfni, gagnrýnin hugsun og ályktanir (Critical engagement and judgement)	6.0 Pts Greinir meginatriði, sýnir sterka greiningarhæfni og gagnýna hugsun. Góðar útleggingar og ályktanir.	5.0 Pts Helstu meginatriði eru tekin saman með gagnrýnum hætti. Sýnd er hæfni til að greina, lagt er út af niðurstöðum og dregnar ályktanir.	4.0 Pts Meginatriði eru tekin saman og sjá má dæmi um útleggingar og ályktanir.	2.0 Pts Grautarleg umfjöllun, takmörkuð gagnrýnin hugsun og takmarkaðar útleggingar og ályktanir.	0.0 Pts Engar ályktanir og engn dæmi um gagnrýna hugsun.	6.0 pts
Framsetning, uppbygging og skipulag (Presentation, structure and organisation)	6.0 Pts Mjög vel sett upp, ágæt tók á að setja efnid upp á skýran og rökréttan hátt. Engar villur.	5.0 Pts Ágætlega sett upp, efnid sett upp á skýran hátt. Fáar villur.	4.0 Pts Þokkaleg framsetning. Þokkaleg uppbygging.	2.0 Pts Vantar upp á góða uppbyggingu efnisins, málvari, still og stafsetning ekki fullnægjandi.	0.0 Pts Stórgölluð uppbygging og alvarlegir brestir í málvari, still og stafsetningu.	6.0 pts
Total points: 18.0						

Dæmi um matsgrind

ætti að verða markvissara með svo beinni tengingu og einnig má gera ráð fyrir því að líkur á ofhlöðnum námskeiðum minnki. Að tryggja og meta gæði verður auðveldara þar sem greining á vandamálum og inngríp vegna þeirra er einfaldari. Þessi kerfislæga tenging hæfniviðmiða og námsmatsins setur kennarann líka í þá stöðu að þurfa að leggja mat á hvort kennslan og mælitækið henti til að mæla það sem á að mæla. Hér ber einnig að hafa í huga að nemendur eru í auknum mæli þátttakendur í mótun náms. Landssamtök stúdenta (LÍS) og Evrópska háskólasvæðið (Bolognaferlið) gera auknar kröfur um virka þátttöku nemenda í eftirliti með gæðum náms og kennslu. Um leið má gera þá kröfu til nemenda að þeir sinni eftirlitshlutverki sínu betur og axli ábyrgð á eigin námi. Virk og sjónræn tenging hæfniviðmiða og námsmats gefur nemendum möguleika á því að fylgjast betur með uppbyggingu eigin hæfni. Hún gerir um leið þá kröfu til kennara og forráða-

manna háskóla að námið sé í samræmi við lög, reglugerðir og alþjóðlegar kröfur.

Þá má einnig gera ráð fyrir því að með kerfislægum stuðningi sem þessum muni starfskraftar kennsluráðgjafa nýttast betur í að hjálpa kennurum við að endurmeta kennsluáferðir sínar og þjálfar þá í nýjum og fjölbreyttari vinnubrögðum í kennslu frekar en að eyða miklum tíma í eftirlit með mælingum á hæfniviðmiðum.

Það er því vel hægt að hugsa sér að kerfislægur stuðningur sem þessi muni leiða til aukinna gæða í bæði námi og kennslu. Mat á því hvernig til hefur tekist verður líklega í formi rýnihópa og viðhorfskannana.

Heimildir

Lög um háskóla nr. 63/2006.
Sharp, N. og Sigurður Óli Sigurðsson (ritstjórar). (2017). *Quality enhancement handbook for Icelandic higher education* (2. útgáfa). Sótt af <https://en.rannis.is/media/gaedarad/Final-for-publication-14-3-2017.pdf>

